
ИКОНОМИЧЕСКО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И КРИЗИСНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ДАНЪЧНАТА ОСНОВА В БЪЛГАРИЯ

Петко Ангелов¹,
¹СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, България
E-mail: p.angelov@uni-svishtov.bg

Резюме: Целта на настоящото изследване е да представи кризисните въздействия върху данъчната основа на фискалните постъпления през погледа на данъчно задължените лица в процеса на икономическото възстановяване на страната след пандемията. Приложеният метод на изследване е анкетно проучване сред физически и юридически лица и последваща обработка на данните в среда IBM SPSS. Получените резултати потвърждават спецификата на въздействията, като интензитет и посока, на разнообразни макроикономически фактори в диапазона от кризи до възможности за икономическо възстановяване. С най-ерозиращо влияние върху данъчната основа в България, представена чрез намаление на продажбите, е пандемията, следвана от политическата нестабилност в страната и войната в Украйна. Като позитивна се отличава оценката на респондентите по отношение мерките за подкрепа на бизнеса в условията на пандемията и възможностите пред данъчно задължените лица при приемането на страната в еврозоната.

Ключови думи: добавена стойност, данъчна основа, кризисни фактори, дескриптивна статистика.

Тази статия се **цитира**, както следва: **Ангелов, П.** (2024). Икономическо възстановяване и кризисни въздействия върху данъчната основа в България. *Народно стопански архив*, (2), с. 51-64.

URL: nsarhiv.uni-svishtov.bg

DOI: <https://doi.org/10.58861/tae.ea-nsa.2024.2.03.bg>

JEL: H24, H25, H26.

* * *

1. Въведение и постановка на проблема

Публичният сектор на икономиката базира своята устойчивост и ефективността върху способността да обезпечава с бюджетни ресурси съответните функции и дейности в обхвата на отговорностите на държавата и общините. В системата на публичните финанси постигането на „равенство пред данъка“ е водещ принцип, който следва да бъде прилаган без изключения. Често обаче поради политически, социални, а често и кризисни причини се понасят негативни въздействия върху данъчната основа на основните фискални приходоизточници. Макроикономическите кризи кореспондират и с „пробойни“ във фискалната система, през които намират нездравословно развитие явления като „икономика в сянка“ и бягство от данъка (Belev, Schneider, Djankov, Zahariev, & others, 2003). Подобни примери имат както национални, така и международни потвърждения (Mihaylova-Borisova & Nenkova, 2020). Техният обхват може да намери приложение в системата на облагането на капитала (Zaharieva, Tarakchiyan, & Zahariev, 2022), икономическите обороти (Roleders, Oriekhova, & Zaharieva, 2022), корпоративните резултати (Copeland & Weston, 1989), (Zahariev, A., 2017), (Prodanov S. , 2012) или международните операции (Kostov, 2011). Не на последно място тук може да намерим потвърждения и за кризисни фискални ефекти на ниво местните данъци и такси (Nikonova, Sabitova, Shavaleeva, Khairullova, & Zahariev, 2020). Специфично поле на фискално регулиране са и проявите на корпоративна социална отговорност (Ivanovic-Djukic, Zahariev, & Lerojevic, 2021), както и застрахователните операции (Prodanov & Stanimirov, 2020). Не на последно място поставяме и проблемите, свързани с дигитализацията (Zahariev, et al., 2023) и определянето на мястото за доставка на услугата от икономически оператори, които са базирани в различни юрисдикции, респ. са под въздействие на различен етап от икономическия цикъл.

На този фон за обект на изследване се определя данъчната основа в България, а за проблемна област икономическото възстановяване и кризисните въздействия върху данъчната основа като генератор на фискални постъпления. Целта на настоящата статия е установяването чрез анкетно проучване на нагласите на данъчно задължените лица по отношение мащаба и посоката на въздействие на макроикономически фактори и събития с характер както на кризи, така и на възможности пред бизнеса.

2. Методология и описание на извадката

Анкетното проучване е проведено през 2023 год. чрез попълване на електронна форма на въпросник. Основната част от въпросите е конструирана с цел търсене на оценка от страна на респондентите по 5-степенна двураменна Ликертова скала. Отговорите са кодифицирани в диапазона от 1 (изцяло несъгласен) до 5 (изцяло съгласен). Междинният отговор с код 3 изразява неутрално отношение на респондента към твърдението. Този изследователски метод формира отговори, които след това могат да бъдат изследвани чрез методите на дескриптивната статистика и регресионно-корелационния анализ с оглед идентичния ранг на вариране на отговорите (Zahariev, Zaharieva, Mihaylova, & Ivanova, 2022), (Zhelev & Kostova, 2024). При определени обстоятелства приложението анализ на отговорите преминава 5-степенната скала на Ликерт в 3-степенна (негативни отговори, неутрално мнение; позитивни отговори). Така чрез биполарна трихотомна скала (Zahariev, et al., 2023) могат да се изведат изводи по отношение подкрепа или критично отношение към съответните фискални изключения. Чрез дескриптивната статистика се извеждат и показателите за средна аритметична, мода, медиана, асиметрия и ексцес (Zahariev, Zaharieva, Mihaylova, & Nikolova, 2022), които формират обективна оценка за статистически инструменти на нагласите на данъчно задължените лица по отношение данъчната справедливост при облагането на доходите и добавената стойност в България. За въпроси, чиито отговори са извън обхвата на Ликертовата скала, е налице възможност за изграждане след съответната кодификация на корелационно-регресионни зависимости.

Анкетното проучване е проведено през 2023 год. Валидни отговори са дадени от 170 респонденти, сред които 78.2 процента са физически лица, 20.6% са юридически лица и 1.2% са НПО. Водещи по икономическа активност са респондентите, които са специалисти, респ. служители, упражняващи интелектуален труд (с дял от две трети от извадката). 58% от анкетираните са жени. При структурирането на извадката по възраст с най-голям дял от 68.24% са респондентите от 30 до 49 години. По образование с водещ дял от 59% е категорията на завършилите ОКС „магистър“. В извадката по отношение на семейния статус водеща е категорията на семейните с две и повече деца (35.3% от респондентите). Съобразно месечните доходи водеща е категорията респонденти с доходи от 2001 до 3400 лв. (28.8%). От гледна точка на населеното място живеещите в столицата София преобладават с дял от 34%.

3. Резултати от анкетното проучване

3.1. Данъчна справедливост и макроикономическа среда

Оценката на данъчната справедливост обичайно е функция на персоналния статус на анкетираното лице по отношение на доходите, заетостта и перспективите за бизнес активност и предприемаческа изява. С пандемията от COVID-19 се натрупаха поредица от кризи, които определено оказват влияние върху поведението и нагласите на данъчно задължените лица. Затова и първият въпрос, който намира място за оценка в настоящата статия, е свързан с данъчните облекчения за бизнеса, определени по време на пандемията от COVID-19. Вариантите за отговори от страна на респондентите са по 5-степенната двураменна Ликертова скала.

Таблица 1.

Статистическа характеристика на извадката по степен на оценка на справедливостта на данъчните облекчения за бизнеса, определени по време на пандемията от COVID-19

Statistics		
N	Valid	170
	Missing	0
Mean		2.67
Std. Error of Mean		.080
Median		3.00
Mode		2
Std. Deviation		1.048
Variance		1.098
Skewness		.101
Std. Error of Skewness		.186
Kurtosis		-.863
Std. Error of Kurtosis		.370
Range		4
Minimum		1
Maximum		5
Sum		454

Източник: Собствено проучване на автора с обработка на данните чрез SPSS.

Таблица 2.

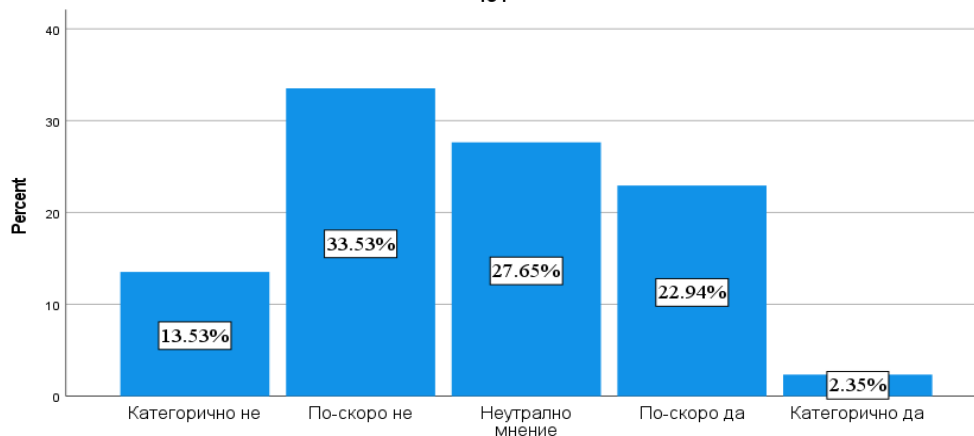
Абсолютни и относителни показатели за групировка на отговорите на въпроса за оценка на справедливостта на данъчните облекчения за бизнеса, определени по време на пандемията от COVID-19

3. Справедливи ли бяха данъчните облекчения за бизнеса, определени по време на пандемията от COVID-19?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Категорично не	23	13.5	13.5	13.5
	По-скоро не	57	33.5	33.5	47.1
	Неутрално мнение	47	27.6	27.6	74.7
	По-скоро да	39	22.9	22.9	97.6
	Категорично да	4	2.4	2.4	100.0
	Total	170	100.0	100.0	

Източник: Собствено проучване на автора с обработка на данните чрез SPSS.

Средната аритметична за отговора е 2.67, при мода 2 и медиана 3. Стандартното отклонение достига 1.048, което индикира за умерено разсейване на отговорите в двете рамена на двуполюсната Ликертова скала. Фактическото разпределение на кривата на отговорите е относително симетрично с концентрация на отговори в лявото рамо в кривата на отговорите (0.101), с показател за платикуртичен ексцес от -0.863. Налице е изразено превишение на негативните над позитивните отговори на въпроса в приблизителна пропорция 2:1. Неутралният отговор ангажира 27.6% от респондентите.

3. Справедливи ли бяха данъчните облекчения за бизнеса, определени по време на пандемията COVID-19?

Фигура 1. Хистограма на отговорите на въпроса за справедливостта на данъчните облекчения за бизнеса, определени по време на пандемията от COVID-19

Следващият въпрос е относим към данъчната основа при облагането на добавената стойност във фирмата като зависима величина от последиците от пандемията. Отговорите са с шест варианта.

Таблица 3.

Статистическа характеристика на извадката по степен на отражение на пандемията от COVID-19 върху приходите на фирмата, в която работи респондентът

Statistics		
N	Valid	170
	Missing	0
Mean		3.96
Std. Error of Mean		.130
Median		4.00
Mode		6
Std. Deviation		1.697
Variance		2.880
Skewness		-.185
Std. Error of Skewness		.186
Kurtosis		-1.368
Std. Error of Kurtosis		.370
Range		5
Minimum		1
Maximum		6
Sum		673

Източник: Собствено проучване на автора с обработка на данните чрез SPSS.

Таблица 4.

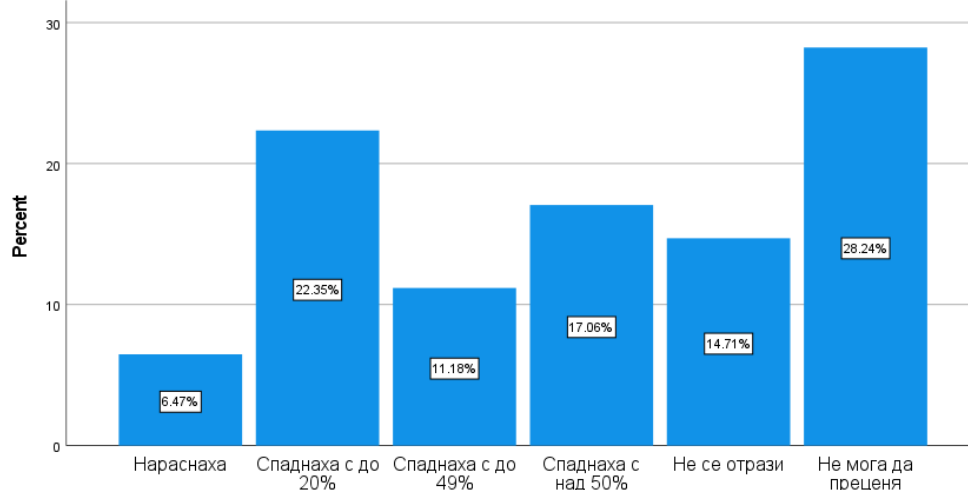
Абсолютни и относителни показатели за групировка на отговорите на въпроса за отражението на пандемията от COVID-19 върху приходите на фирмата, в която работи респондентът

4. На база лични наблюдения бихте ли определили по какъв начин се отрази на приходите...COVID-19?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Нараснаха	11	6.5	6.5	6.5
	Спаднаха с до 20%	38	22.4	22.4	28.8
	Спаднаха с до 49%	19	11.2	11.2	40.0
	Спаднаха с над 50%	29	17.1	17.1	57.1
	Не се отрази	25	14.7	14.7	71.8
	Не мога да преценя	48	28.2	28.2	100.0
	Total	170	100.0	100.0	

Източник: Собствено проучване на автора с обработка на данните чрез SPSS.

Средната аритметична за отговора (при шест алтернативни възможности за оценка) е 3.96, при мода 4 и медиана 6. Стандартното отклонение достига 1.697, което индикира за значително разсейване на отговорите. Фактичното разпределение на кривата на отговорите е относително асиметрична с концентрация на отговори в дясното рамо в хистограмата (-0.185), с показател за платикуртичен ексцес от -1.368. Налице е изразено превишение на неутралните над позитивните и групата на негативните отговори. Фактически над 50% от респондентите отчитат спадане на приходите в диапазона от -20% до над -50%!

4. На база лични наблюдения бихте ли определили по какъв начин се отрази на приходите...COVID-19?

Фигура 2. Хистограма на отговорите на въпроса за отражението на пандемията от COVID-19 върху приходите на фирмата, в която работи респондентът

Сред поредицата кризи навлязлата в третата си година война в Украйна също е фактор, който има потенциал за влияние върху различни сектори на икономиката. Средната аритметична за отговора (при шест алтернативни възможности за оценка) е 4.55, при мода 6 и медиана 4. Стандартното отклонение достига 1.643, което индикира за значително разсейване на отговорите. Фактичното разпределение на кривата на отговорите е асиметрична с концентрация на отговори в дясното рамо в хистограмата (-0.650), с показател за платикуртичен ексцес от -0.639.

Таблица 5.

Статистическа характеристика на извадката по степен на оценка на отражението върху приходите на фирмата на военните действия в Украйна

Statistics		
5. По какъв начин се отразиха на приходите на фирмата, където работите военните действия в Украйна?		
N	Valid	170
	Missing	0
Mean		4.55
Std. Error of Mean		.126
Median		5.00
Mode		6
Std. Deviation		1.643
Variance		2.698
Skewness		-.650
Std. Error of Skewness		.186
Kurtosis		-.639
Std. Error of Kurtosis		.370
Range		7
Minimum		1
Maximum		8
Sum		774

Източник: Собствено проучване на автора с обработка на данните чрез SPSS.

Таблица 6.

Абсолютни и относителни показатели за групировка на отговорите на въпроса по степен на оценка на отражението върху приходите на фирмата на военните действия в Украйна

5. По какъв начин се отразиха на приходите на фирмата, където работите, военните действия в Украйна?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Нараснаха.	5	2.9	2.9	2.9
	Спаднаха с до 20%.	32	18.8	18.8	21.8
	Спаднаха с до 49%.	6	3.5	3.5	25.3
	Спаднаха с над 50%.	14	8.2	8.2	33.5
	Не се отрази.	53	31.2	31.2	64.7
	Не мога да преценя.	60	35.3	35.3	100.0
	Total.	170	100.0	100.0	

Източник: Собствено проучване на автора с обработка на данните чрез SPSS.

Налице е изразено превишение на неутралните над всички други отговори (две трети). За 30% от респондентите е налице спад на приходите в диапазона от -20% до над -50%! Политическата среда в България с честите парламентарни избори също е обхваната в анкетата.

Таблица 7

Статистическа характеристика на извадката по оценка на влиянието на динамичната политическа обстановка в България с чести парламентарни избори върху приходите на фирмата, където работи респондентът

Statistics		
6. По какъв начин се отрази на приходите на фирмата, където работите, динамичната политическа обстановка в България?		
N	Valid	170
	Missing	0
Mean		4.73
Std. Error of Mean		.129
Median		5.00
Mode		6
Std. Deviation		1.677
Variance		2.814
Skewness		-.835
Std. Error of Skewness		.186
Kurtosis		-.482
Std. Error of Kurtosis		.370
Range		7
Minimum		1
Maximum		8
Sum		804

Източник: Собствено проучване на автора с обработка на данните чрез SPSS.

Таблица 8

Абсолютни и относителни показатели за групировка на отговорите на въпроса за влиянието на динамичната политическа обстановка в България с чести парламентарни избори върху приходите на фирмата, където работи респондентът

6. По какъв начин се отрази на приходите на фирмата, където работите динамичната политическа обстановка в България?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Нараснаха.	6	3.5	3.5	3.5
	Спаднаха с до 20%.	28	16.5	16.5	20.0
	Спаднаха с до 49%.	7	4.1	4.1	24.1
	Спаднаха с над 50%.	9	5.3	5.3	29.4
	Не се отрази.	41	24.1	24.1	53.5
	Не мога да преценя.	76	46.5	46.5	100.0
	Total.	170	100.0	100.0	

Източник: Собствено проучване на автора с обработка на данните чрез SPSS.

Средната аритметична за отговора (при шест алтернативни възможности за оценка) е 4.73, при мода 6 и медиана 4. Стандартното отклонение достига 1.677, което отново индикира за значително разсейване на отговорите. Фактическото разпределение на кривата на отговорите е относително асиметрична с концентрация на отговори в дясното рамо в хистограмата (-0.835), с показател за платикуртичен ексцес от -0.482. Налице е изразено превишение на неутралните над позитивните и групата на негативните отговори. Една четвърт от респондентите отчитат спадане на приходите в диапазона от -20% до над -50% и отдават това на динамичната политическа обстановка в България с чести парламентарни избори.

Перспективният въпрос за възможното положително влияние на въвеждането на еврото върху данъчните задължения на респондентите позволява отговори по Ликертовата скала.

Таблица 9

Статистическа характеристика на извадката по степен на оценка на положителното влияние от въвеждането на еврото върху данъчните ви задължения

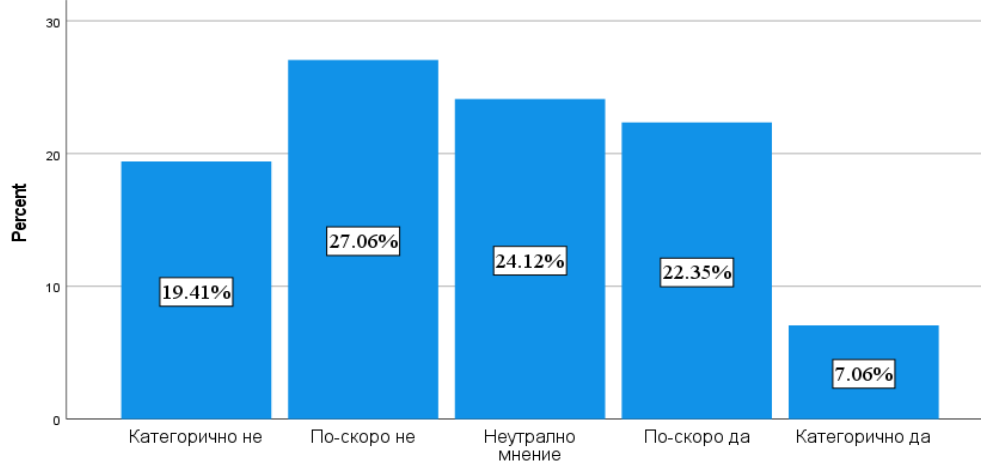
Statistics		
9. Считате ли, че въвеждането на еврото ще се отрази положително върху данъчните Ви задължения?		
N	Valid	170
	Missing	0
Mean		2.71
Std. Error of Mean		.093
Median		3.00
Mode		2
Std. Deviation		1.215
Variance		1.475
Skewness		.161
Std. Error of Skewness		.186
Kurtosis		-.997
Std. Error of Kurtosis		.370
Range		4
Minimum		1
Maximum		5
Sum		460

Таблица 10

Абсолютни и относителни показатели за групировка на отговорите на въпроса за оценка на положителното влияние от въвеждането на еврото върху данъчните Ви задължения

9. Считате ли, че въвеждането на еврото ще се отрази положително върху данъчните Ви задължения?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Категорично не	33	19.4	19.4	19.4
	По-скоро не	46	27.1	27.1	46.5
	Неутрално мнение	41	24.1	24.1	70.6
	По-скоро да	38	22.4	22.4	92.9
	Категорично да	12	7.1	7.1	100.0
	Total	170	100.0	100.0	

9. Считате ли, че въвеждането на еврото ще се отрази положително върху данъчните ви задължения?

Фигура 3. Хистограма на отговорите на въпроса за оценка на положителното влияние от въвеждането на еврото върху данъчните задължения

Средната аритметична за отговора е 2.67, при мода 2 и медиана 3. Стандартното отклонение достига 1.048, което индикира за умерено разсейване на отговорите в двете рамена на двуполусната Ликертова скала. Фактическото разпределение на кривата на отговорите е относително симетрично с концентрация на отговори в лявото рамо в кривата на отговорите (0.101), с показател за платикуртичен ексцес от -0.863. Налице е изразено превишение на негативните над позитивните отговори на въпроса в приблизителна пропорция 2:1. Неутралният отговор ангажира 27.6% от респондентите.

4. Заключение

Представените извадкови резултати от проведеното анкетно проучване ясно показват наличие на пряко влияние на кризисни събития върху данъчната основа на основните фискални приходоизточници в бюджета на България. Сред изследваните фактори с най-съществено негативно влияние може да се отличи пандемията от COVID-19, следвана от политическата несигурност в страната и войната в Украйна.

Използвани източници

Belev, B., Schneider, F., Djankov, S., Zahariev, A., & others. (2003). *The informal economy in the EU accession countries Size, Scope, Trends and*

- Challenges to the Process of EU Enlargement*. Sofia: CSD. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/336641198>
- Copeland, T. E., & Weston, J. F. (1989). *Managerial Finance: With Tax Update*. Dryden Press.
- Ivanovic-Djukic, M., Zahariev, A., & Lepojevic, V. (2021). Corporate social responsibility in Covid-19 environment: evidence from Serbia and Bulgaria. *Proceedings of the International Scientific Conference: Emerging trends in global and national economy*, (pp. 239-250). Faculty of Economics, University of Nish.
- Kostov, D. (2011). A Study on the impact of macroeconomic factors on the capital market. *Empirical Studies in Economics, Business Administration and Management*, 50-68.
- Mihaylova-Borisova, G., & Nenkova, P. (2020). Expenditure Efficiency and Macroeconomic Performance of Balkan Countries: DEA Approach. *conomic and Social Development, 63rd International Scientific Conference on Economic and Social Development - Building Resilient Society* (pp. 439-448). Zagreb: Varazdin Development and Entrepreneurship Agency and University North.
- Nikonova, E., Sabitova, N., Shavaleeva, C., Khairullova, A., & Zahariev, A. (2020, March 18). Tax capacity of the Russian Federation constituent entities: problems of assessment and unequal distribution. (S. L. Gabdrakhmanov N., Ed.) *Springer Proceedings in Business and Economics* (Series Online ISSN: 2198-7254), pp. 79-86. doi:https://doi.org/10.1007/978-3-030-39859-0_7
- Pargov, K. (2022). Bulgaria's energy balance – a strategic analysis. *Economic Archive, LXXV*(3), 18-33. Retrieved from <https://nsarhiv.uni-svishtov.bg/title.asp?lang=en&title=2767>
- Pavlov, T., & Kostov, D. (2023). Effects of financial transfers on redistribution and risk sharing within the EU and the Euro Area. *International Journal of Innovative Research and Scientific Studies*, 6(4), 795-803. doi:<https://doi.org/10.53894/ijirss.v6i4.1981>
- Prodanov, S. (2012). *Capital Budgeting*. V. Tarnovo: ABAGAR.
- Prodanov, S., & Stanimirov, S. (2020). Development of the Bulgarian Insurance Market - Crisis Challenges of the Decade. *Economic Archive*, 74(2), 14-29. Retrieved from <https://ideas.repec.org/a/dat/earchi/y2020i2p14-29.html>
- Roleders, V., Oriekhova, T., & Zaharieva, G. (2022). Circular Economy as a Model of Achieving Sustainable Development. *Problemy Ekorozwoju – Problems of Sustainable Development*, 17(2), 178-185. doi:<https://doi.org/10.35784/pe.2022.2.19>
- Zahariev, A. (2017, January). Capital Structure Optimization: Theoretical Problems and Empirical Solutions. *Zahariev, A. Capital Structure*

- Optimization: Theoretical Problems and Empirical Solutions*. 2017, January, *SSRN Electronic Journal*, DOI: 10.2139/ssrn.2966307. (S. E. Journal, Ed.) doi:10.2139/ssrn.2966307
- Zahariev, A., Ivanova, P., Zaharieva, G., Slaveva, K., Mihaylova, M., & Todorova, T. (2023). Interplay between CSR and the Digitalisation of Bulgarian Financial Enterprises: HRM Approach and Pandemic Evidence. *Journal of Risk and Financial Management*, 16(9), 385. doi:<https://doi.org/10.3390/jrfm16090385>
- Zahariev, A., Zaharieva, G., Mihaylova, M., & Ivanova, K. (2022). Digitalisation in human resource management: evidence from the Bulgarian banking and insurance sectors. *87th International Scientific Conference of Economic and Social Development* (pp. 261-269). Varazdin: Varazdin Development and Entrepreneurship Agency.
- Zahariev, A., Zaharieva, G., Mihaylova, M., & Nikolova, M. (2022). COVID-19 as a factor for the digitalisation in human resource management in the Bulgarian financial institutions. *87th International Scientific Conference of ESD: Economics, Management, Finance and Banking. Economic and Social Development (Book of Proceedings)*, vol. 87, pp. 210-219. Svishtov: Cakovez, Croatia. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/364153505>
- Zahariev, A., Zveryakov, M., Prodanov, S., Zaharieva, G., Angelov, P., Zarkova, S., & Petrova, M. (2020). Debt management evaluation through support vector machines: on the example of Italy and Greece. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 7(3), 2382-2393. doi:[https://doi.org/10.9770/jesi.2020.7.3\(61\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2020.7.3(61))
- Zaharieva, G., Tarakchiyan, O., & Zahariev, A. (2022). Market capitalization factors of the Bulgarian pharmaceutical sector in pandemic environment. *Business Management*, XXXII(4), 35-51. Retrieved from <https://bm.uni-svishtov.bg/title.asp?title=2784>
- Zhelev, Z. (2020). The role and importance of excise duty in Bulgaria. *Knowledge-International Journal*, 869-873.
- Zhelev, Z. (2022). The impact of covid-19 on vat tax rates in European Union countries. Evidence from Bulgaria. *TURAN: Stratejik Arastimlar Merkezi*, 527-538.
- Zhelev, Z., & Kostova, S. (2024). Investigating the Application of Digital Tools for Information Management in Financial Control: Evidence from Bulgaria. *JRFM*, 1-17.

Петко Т. Ангелов е гл. ас. д-р в катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, България. **Научни интереси:** публични финанси; управление на дълга; търговско банкиране.
ORCID ID: 0000-0001-9459-4812

ISSN 0323-9004

Народно стопански архив

Свищов, година LXXVII книга 2 - 2024

Маркетинг стратегия на обществена библиотека

Данъчно-осигурителна тежест върху труда в България и Европейския съюз

Икономическо възстановяване и кризисни въздействия върху данъчната основа в България

Зависимост между основни социално-демографски характеристики на населението и размера на държавните разходи за социално осигуряване и подпомагане

Решения и перспективи за гарантиране на енергийната сигурност

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“

СВИЩОВ

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор
Проф. д-р Йордан Василев – зам. главен редактор
Проф. д-р Стоян Проданов
Проф. д-р Тодор Кръстевич
Доц. д-р Искра Пантелеева
Доц. д-р Пламен Йорданов
Доц. д-р Светослав Илийчовски
Доц. д-р Пламен Петков
Доц. д-р Анатолий Асенов

МЕЖДУНАРОДЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р ик.н. Михаил А. Ескиндаров – Финансов университет при Правителството на Руската федерация, Москва (Русия).
Проф. д-р ик.н. Григоре Белостечник – Молдовска академия за икономически изследвания, Кишинев (Молдова).
Проф. д-р ик.н. Михаил Ив. Зверяков – Одески държавен икономически университет, Одеса (Украйна).
Проф. д-р ик.н. Андрей Крисоватий – Тернополски национален икономически университет, Тернопол (Украйна).
Проф. д-р ик.н. Йон Кукуй – Университет Валахия, Търговище (Румъния)
Проф. д-р Кен О'Нийл – Университет Ълстер (Ирландия)
Проф. д-р Ричард Торп – Университет Лийдс (Великобритания)
Проф. д-р ик.н. Олена Непочатенко – Умански национален аграрен университет, Уман (Украйна)
Проф. д-р ик.н. Дмитрий Лукьяненко – Киевски национален икономически университет „Вадим Гетман”, Киев (Украйна)
Доц. д-р Мария Стефан – Университет „Валахия”, Търговище (Румъния)
Доц. д-р Анисоара Дунка – Университет "Валахия", Търговище (Румъния)
Доц. д-р Владимир Климух – Брановички държавен университет, Бранович (Беларус)

Екип за техническо обслужване:

Технически секретар: д-р Росица Проданова
Стилов редактор: Анка Танева
Превод английски: ст. преп. Венцислав Диков и ст. преп. д-р Маргарита Михайлова

Адрес на редакцията:

5250 Свищов, ул. „Ем. Чакъров” 2
Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор
☎ (+359) 889 882 298
Д-р Росица Проданова – технически секретар
☎ (+359) 631 66 309, e-mail: nsarhiv@uni-svishtov.bg
Благовеста Борисова – компютърен дизайн
☎ (+359) 882 552 516, e-mail: b.borisova@uni-svishtov.bg

НАРОДНОСТОПАНСКИ АРХИВ

ГОДИНА LXXVII, КНИГА 2 – 2024

СЪДЪРЖАНИЕ

Любомир Любенов

Маркетинг стратегия на обществена библиотека /3

Ангел Ангелов

Данъчно-осигурителна тежест върху труда в България и Европейския съюз /23

Петко Ангелов

Икономическо възстановяване и кризисни въздействия върху данъчната основа в България /51

Константин Колев, Мая Цоклинова

Зависимост между основни социално-демографски характеристики на населението и размера на държавните разходи за социално осигуряване и подпомагане /65

Мирослав Димитров, Анатоли Андреев

Решения и перспективи за гарантиране на енергийната сигурност /80